

Zuzana Muchová-Daxnerová

ZA ŽIVÝM PLOTEM

ZA ŽIVÝM
PLOTĚM

Zuzana Muchová-Daxnerová

ÚVOD

Vracel se nerad. Ne, že by se po letech nechtěl podívat domů. Často myslel na velkou prvorepublikovou vilu zasazenou v rozlehlé zahradě plné jehličnatých stromů, tújí, divoce rostoucích keřů planých růží a rododendronů. Zahradou protékal potůček, kolem kterého rostly květiny a kapradiny. Pod velikými smrky s větvemi až na zem si vytvořil své dětské útočiště. Tam spřádal své klukovské sny a fantazie. Tam si chodil postěžovat, když mu starší brácha Igor ubližoval.

Brácha! Zamračil se. Jak ten dokázal být falešný. Ponižoval ho. Potají, skrytě, zákeřně. Před rodiči se přetvařoval, ale dokázal mu udělat ze života dokonalé peklo. Když pak Adam odešel z domu, už se do něj nikdy nevrátil. Jen občas rodičům napsal, popřál ke slavnostním příležitostem, dárky také posílal poštou. Přesto s ním přerušili kontakty úplně. Nikdy bratrovi nezapomene, že mu oznámil smrt matky až půl roku po pohřbu. Nikdy! Jakkoliv se kojil blahou nadějí, že snad někdy nastane příležitost, aby si s rodiči vše vysvětlil, později nabyl přesvědčení, že mu to otec nikdy neodpustí.

A teď ho najednou volá. Proč asi?

1.

Přijel do Skalnice o den dřív, aby si v klidu prohlédl město, ulici, dům. Igor je na služební cestě, tátu propustí z nemocnice až zítra. Přespí v penzionu.

Dal si na čas, aby do sebe vstřebal všechny pocity spojené se vzpomínkami a nostalgií. Vilu pozoroval zpozvdálí skrze hustý živý plot ze spleti větviček tisu a dřišťálu. Na okamžik se mu zezdálo, že mezi stromy a keři zahlédl přecházet nějakou ženu v dlouhých šatech. Zatřepal hlavou. Jistě to byl jen prelud, vždyť tam není téměř vidět.

Před polednem si zajel do Hradního Města, neboli Hradáku, jak se o okresním městě místní vesměs vyjadřovali. Studoval v něm střední školu. Prošel se v něm a zavzpomínal, mezi procházkami si dal oběd v Grandhotelu a pozdní odpoledne trávil v útulné atmosféře hotelové restaurace. Jen skupinka chichotajících se dívek vedle u stolu ho trochu rušila při poslechu hudby. Z náhlého popudu vstal a vyzval jednu z nich k tanci. Cukla sebou, ale na nemá povzbuzující gesta kamarádek povstala. V očích měla úžas, ale přesto, i když rozpačitě, neodmítla jeho nabízené rámě.

Dotýká se mě lehounce jako víla. Její prsty na svém předloktí téměř necítím. Zdá se mi vylekaná, podívala se na mě, jako bych ji chtěl uštknout nebo uhranout.

„Já jsem Adam,“ představím se, když vplujeme na parket.

Pozvedne ke mně hlavu: „Nezlobte se, ale já vám své jméno nepovím!“

Respektuji to a nechávám se unášet klidným rytmem pomalého tance. Nevím, proč se ta dívka v mém náruči chvěje jako osikový list. Připadá mi nesvá, vystrašená, v křeči jakéhosi strachu. Miluji záhady, zabývám se jimi, ale tady to není na místě. Tančíme beze slova, jen občas na sebe kradmo pohlédneme. Má krátké blondáté vlasy a nádherné pomněnkové oči.

Večer probíhal příjemně dle Adamova očekávání. Postupně v tanci vystřídal všechna děvčata a dověděl se, že jsou to kolegyně z práce. Už dlouho se chtěly takhle setkat mimo pracoviště a konečně si udělaly čas. Doufají, že se jim to podaří častěji. Něco mu vyzradily samy, něco zaslechl v útržcích hovoru. Nepřisedl si k nim, jen osamocen vychutnával tyto bezstarostné chvílky.

Holky se pitím vína trochu rozjely, dokonce i ta, která, bůhví proč, vypadala tak vystrašeně. Ve víru diskotékových tanců nečekaně předvedla takové kreace, že jí ostatní tančící zatleskali. V té chvíli vypadala šťastně a bezstarostně, v očích jí hrály veselé plamínky, smála se...

Ucítil podivnou lítost, když se najednou vytratila.

2.

Brzy ráno ho drasticky probudil telefon.

„Benecký,“ štěkl trochu mrzutě na neznámé číslo.

„Tady Zbyšek, Adame! Volám od Ivany. Mám ty výsledky z laborcky. Měl jsi pravdu. Všechno je v pořádku.“

Toto sdělení ho úplně probralo. „Dobře, až se vrátím, vrhneme se na to. Nevím, kolik dní se zdržím. Zatím bys mohl udělat ještě tohle...“

Zbyšek Vojnar byl jeho šéf, a zároveň i přítel a kolega ze soukromé zemědělské farmy, která byla zaměřena na chov koní a hovězího dobytka. Adam pracoval u něj, a nejen pro něj jako veterinář, ale zároveň mu ve veškerých činnostech, co taková práce obnáší, pomáhal. Zbyšek se na něho mohl ve všem bezvýhradně spolehnout. Poslední dobou se začali zabývat nápadem chov rozšířit a ten nápad byl dost netradiční. Měli toho všeho oba plnou hlavu a nadšení a elán jim nechyběly.

Dnes však Adam nesl nelibě, že mu někdo přerušil spánek. Už neusnul, a tak se osprchoval a vyrazil ven. Nakonec byl rád. V blízkém občerstvení si dal snídani a kávu a poté se vydal nazdařbůh úzkými uličkami. Uvědomil si, jaké kouzlo má město, když se probouzí a je prosto odpoledního ruchu. Pomalu se procházel a vychutnával poklidnou atmosféru. Psychicky se snažil připravit na setkání s otcem

i bratrem, ale popravdě vůbec netušil, co si má o tom všem myslet. Když konečně zamířil do důvěrně známé ulice, namlouval si, že je zcela klidný. Zvláštní pocit neskutečnosti ho však neopouštěl. Na okamžik si připadal, jako by se opět navrátil do svých dětských let a přicházel odněkud domů.

Pobaveně shledal, že mezírka u pravého sloupku branky, ač více zarostlá, je stále vidět a s pocitem malého nezbedného kluka nahlédl dovnitř. Jak předpokládal, zahlédl jen část šedého chodníku vedoucího ke vstupním dveřím. Zazvonil.

Z domu vyběhl veliký pes, za kterým se vynořil... bratr. Byl to on. Starší, prošedivělý pořizek, trochu obtloustlý, ale byl to on.

Ucítil jsem známou křeč v útrobách, která se mi vrací, kdykoliv si na něj vzpomenu. Ačkoliv jsem si myslel, že už jsem se přes všechno přenesl díky léta pěstovanému sebevědomí, náhlé setkání po tak dlouhé době tváří v tvář mi způsobuje bolest, která stoupá z oblasti břicha až ke krku. Veškeré psychologické cvičení, jež jsem si sám sobě naordinoval a které fungovalo, jako by neexistovalo. Myslím, že nebudu schopen ze sebe vydat ani hlásku.

„Běž na místo, Brixí!“ práskne bratrův hlas, a obrovskému psu pohasnou v očích ohníčky, svěsí ocas, se kterým dosud vrtěl, a odplíží se kamsi za dům.

„Tak jsi přijel!“

Igor se na mě pevně zadívá... a já zažívám opět ten úděsný pocit, že mi vidí až do strachy staženého žaludku a že si to náležitě vychutnává. Náhle se však v jeho očích objeví nečekaná laskavost a něco hřejivého.

„Tak jsi přece jen přijel!“ začne se smát, a já jen překvapeně zírám.

„Ano, přijel jsem,“ zaskřehotám a na víc se nevzmůžu.

Igor odemkne branku, přikročí ke mně, podá mi ruku, poplácává po rameni a předstírá, že si nevšimá mého vykolejení. Je bodrý a veselý, nikdy jsem ho takto nepoznal, a vypadá to, že ten mžik, kdy jsem zahlédl známou krutost v jeho očích, byl jen klam.

„Vítám tě doma, Adame!“ řekne srdečně, a moje sevření v hrdle trochu povoluje.

„Jsem rád, že jsi tady. Musíme dát spolu spoustu věcí do pořádku.“

3.

Adama v jeho dosavadním životě po zažitých zkušenostech a při jeho profesi už máloco mohlo překvapit. Teď však byl po chvilkovém rozhovoru s bratrem hodně zaskočen. Seděli v kuchyni u hrnků kouřící kávy. Zamyšleně si míchal tekutinu lžičkou a snažil se v hlavě srovnat to, co slyšel. Nebylo to nic příjemného, ale ani překvapivého, bohužel.

Otec je těžce nemocen. Má před sebou pár dní, možná týdnů života. Chce mladšímu synovi něco sdělit, ale Igor po jeho propuštění z nemocnice a následném celkovém vyčerpání dnes jejich setkání nedoporučuje. Až zítra! Zítra...

To bylo nemilé. Adamovy nervy křičely, aby už to měly za sebou, rozum nechtěl střízlivě uvažovat. Protichůdné pocity strachu i odhodlání se praly mezi sebou a zklamání se střídalo s úlevou. Jenže, co bude zítra? Odpustí si... pochopí se, vyříkají a vysvětlí si vše navzájem, otec a syn?

K tomu všemu bratr nechce ani slyšet, aby opět přespal v hotelu. Může se přetrhnout laskavostí. „Vždyť jsi konečně doma!“ hlaholí, až je to podezřelé.

Když zahlédne v Adamových očích nedůvěru, přispěchá s vysvětlením: „Já vím, co jsem ti v minulosti způsobil. Chci to

všechno napravit. Ani nevíš, kolikrát jsem si to vyčítal. Rád bych, kdybys mi odpustil. Vždyť jsme rodina!“

Odmlčel se. Ale pak zvedl hlavu a v očích se mu zaleskly slzy.

„Náš otec umírá. Teprve teď si uvědomuji, jak ho mám rád. A popravdě nemám to lehké. Má žena je nemocná...“ zajíkl se.

„To je mi líto!“ promluvil konečně Adam a myslel to upřímně.

Poprvé, jak se zdálo, uviděl svého bratra na kolenou. Ačkoliv pocit hořkosti nevymizí nikdy, musí se přemoci a vytrvat, než se zde všechno vyřeší. Je na čase zakopat válečnou sekýru.

Za zády se mu náhle ozval dobře známý zvuk. To vrznutí pantů těžkých okovaných dveří mu připomnělo dětství. Igorovi se náhle ve tváři objevil rozporuplný výraz.

Můj pracně vydobytý klid bere skoro za své, když se pohledem dotknu zřítelnic jeho očí. Dívají se kamsi vzhůru a za mě a připadají mi jako rosolovité měňavky, které pomocí panožek mění svůj tvar. Náznak zášti v nich rychle přechází v dobrosrdečnou vlídnost. Během momentu pochybuji sám o sobě... ty nepatrné proměny v jeho panenkách, jdoucí rychle za sebou, se mi jistě jen zdály.

„To je dobře, že jsi přišla, miláčku,“ roztáhnou se Igorova ústa v přívětivém úsměvu. „Doufám, že už je ti líp. Dovol, abych ti někoho představil.“

Povstanu, odsunu od sebe židli a otočím se. Krve by se ve mně nedořezal ve chvíli, kdy můj zrak padne na ženu stojící u dveří.

„To je moje manželka Elena,“ řekne Igor.

„A to je můj bratr Adam.“

„Těší mě,“ podám jí ruku a snažím se, abych nedal najevo své překvapení.

„Mě taky těší,“ odpoví rozechvěle, a její vylekaný pohled s rozšířenými zorničkami jako by prosil, abych ji neprozradil.

Snad porozumí mé němé odpovědi, že mi může věřit.

Hledí na mě dívka, s kterou jsem včera večer tančil v Grandhotelu, a která jako první z těch ostatních nečekaně zmizela.

4.

„Je to svízal, brácho“ řekl Igor Adamovi, když jeho žena po nějaké době, co s nimi na chvílku poseděla, odešla spát. „Elena má schizofrenii, bohužel.“

„A nedá se to... vyléčit? Já s tím tedy nemám žádné zkušenosti.“

„Nedá! Jen potlačit příznaky. Bere neuroleptika. Ale musím na to dohlížet. Pokud by si přiznala, že je opravdu nemocná, bylo by všechno jednodušší. Léčila by se a vše by probíhalo relativně v klidu. Jenže ona věří tomu, že je zdravá. A myslí si, že ty bludy a halucinace jsou skutečné. Že ty hlasy opravdu slyší. Nechce mě v tomhle poslouchat. Představ si, že včera odpoledne utekla a vrátila se až za několik hodin.“

Je mi strašně. Mám mu říct, že jsme se setkali v restauraci? Mám, nebo nemám?

Tak mě očima prosila, abych mlčel! Vypadla v té chvíli strašně vyděšeně. Přenesla svůj strach i na mě. Vůbec by mě ale nenapadlo, že je nemocná. Spíše cítím jakési zlo tady všude kolem. Co si z toho mám vybrat?

Když jsme spolu tančili, zdála se mi trochu bázlivá, ale s těmi kolegyněmi se bavila nenuceně, byly veselé, smály se a vzpomínaly na historiky z práce, něco jsem zaslechl...

Na stole stála láhev vína, rozšouply se. Nevšiml jsem si, jestli pila nebo ne, na ty léky by asi neměla. Ale je fakt, že to tak vypadalo, když se potom na tom parketu tak rozjela. Dost mě mrzelo, že potom náhle zmizela. Jakkpak by mě mohlo napadnout, že ona s bratrem... Uf!

To byl šok, když jsem se otočil a uviděl ji tady. Nicméně pro ni jistě ještě větší.

Pak se ale se s námi u stolu bavila normálně, jen bylo vidět, že je jakási nepřítomná, utlumená. To by se dalo pochopit vzhledem k lékům, které asi bere. Když ji Igor vyzval, aby mi ukázala, kde budu spát, a zavedla mě do pokoje, málem upadla. Kdybych ji nezachytil...

Cítil jsem, jak se strašně chvěje. To děvče je úplně vyřízené. Kde k ní vůbec přišel?

„Kdes k ní vůbec přišel?“

„V nemocnici, kamaráde,“ odpověděl Igor a podivně se usmál.
„A víš, kde? V Žilině. Elena je Slovenka.“

„Můžeš uspokojit moji zvědavost a říct mi vaše story?“ zeptal se Adam zvědavě.

Nemohl pochopit, že se tak hezká dívka dala dohromady s tak nezajímavým Igorem. Vzápětí sám sobě vynadal, že je proti němu asi už ze zvyku zaujatý. Třeba se brácha změnil a má jiné skryté kvality. Nemůže ho odsuzovat dle předchozích zkušeností.

„Byl jsem na dovolené v Terchové. To je působiště slovenského národního hrdiny Jánošíka.“

„Vím, kde je Terchová a kdo byl Juraj Jánošík.“

„No, a při zpáteční cestě se mi udělalo špatně. Naštěstí se mi podařilo dojet až do žilinské nemocnice, kde si mě pak na pár dní nechali. Strašně mi vyletěl tlak. Byla tam tak hezká sestřička, že jsem si řekl: Tu musíš mít! A povedlo se.“

„Jak jsi to dokázal?“

„To je tajemství,“ samolibě se usmál Igor. „Ale něco ti řeknu, kamaráde. Ona je mi vděčná. Vytáh jsem ji ze zahnojený vesnice. Její rodina je jako...“ uchechtl se, „jako z doby snad před padesáti lety. Hodní, leč chudí. Žijí z ruky do huby ve staré chaloupce na spadnutí. Jsou rádi, že aspoň jedno jejich dítě vystudovalo na ‚sestřičku‘ v ravela jej mamka. Ostatní její sourozenci jsou jen samí primitivní burani. Chovají ovce a kozy a smrdí.“

Adam měl chuť vyskočit a uhodit ten posměvačný ksicht. Přece jen se udržel, to by udělal hloupost. Ale to bratrovo urážlivé opovržení ho utvrdilo v tom, že se zřejmě nezměnil, i když by tomu rád uvěřil.

„Na něco je to dobrý, brácho,“ naklonil se k němu důvěrně Igor. „Tchánové jsou tak daleko, že nemají peníze na cestu sem. Aspoň máme klid. A oni jsou rádi, že se jejich dcera výhodně provdala za dobře situovaného muže.“

„A co, pracuje taky tady v nemocnici? Anebo v nějaké ordinaci?“

„Asi rok byla na oddělení neurologie v nemocnici. Ale nelíbilo se mi to, i když jsem jí byl nablízku a mohl ji kdykoliv zkontrolovat. Jenže mívala směny, někdy se vracela domů pozdě, mám podezření,

že se tam paktovala s kdovíkým. Dokonce chodila na jakási podivná setkání, prý s kamarádkami z práce, ale já tomu nevěřím. Tak jsem jí to hezky rychle zatrh. Vůbec se nepotřebuje někde poflakovat ani si vydělávat. Kdepak, milej, zlatej. Na co? Proč? Já ji užívím. A nejsem zvědavej, aby ji někdo očumoval. Mám ji doma. Pěkně po ruce. Je tady pod dohledem a v bezpečí.“

Zapomněl dodat, že i pod zámkem. Adam si až teprve teď uvědomil, že bratr po jeho příchodu opět pečlivě zamkl zahradní branku a klíče uschoval do kapsy. Zamrazilo ho.

5.

Nemohl vůbec usnout. Už to, že se nachází v posteli na pokoji, který si vybavoval jako ložnici rodičů, v něm vyvolávalo husí kůži.

„Otcí jsme přizpůsobili tu místnost naproti kuchyně, kdy kdysi bývala babička,“ řekl mu Igor. „Je to tak pro všechny pohodlnější.“

To byla pravda. Babička měla pokoj tak izolovaný od všeho dění a zvukotěsně opatřený, že si tam žila jako v jiném světě. Žádný zvuk k ní nedolehl. Tak si to přála. Pro případné přivolání pomoci měla zvoneček.

Adamovi se všechno zdálo velice podivné a znepokojivé. Samozřejmě, očekávaná smrt otce mu ke klidu nepřidala. Ale tento samotný fakt byl jen jeden z důvodů, proč se cítil nejen smutný, ale i ohrožený. Potřeboval si s tátou promluvit. Měl z rozhovoru strach a zároveň pociťoval naději. Bylo mu jako žákovi před maturitou, ve kterém se pere víra, že to dokáže, s přesvědčením, že selže.

Když odešel před patnácti lety po ukončení střední školy z domu, myslel si, že je to jen na chvíli a brzy rodiče uvidí. Právě nastoupil vojenskou základní službu, která tehdy ještě byla povinná, a i když se v bratrově přítomnosti nikdy necítil dobře, těšil se po tvrdém výcviku na první opuštěný a cestu domů. Jenže dostal od otce dopis, že přestal být jejich synem a nechtěl ho s matkou ani vidět. Jistě ví proč. Ale on nevěděl nic. Bylo to kruté pro devatenáctiletého kluka, který jako

bažant na vojně čelil šikaně mazáků. Kupodivu právě to ho nakonec dostalo z deprese, která následovala.

Adam byl tak rozezlený na celý svět a vykolejený z rodinné situace, že ho výpady a nehorázné požadavky a příkazy některých starších vojáků neskutečně rozvzteklily. Pocit nespravedlnosti ze všech stran mu dodal takovou odvahu a sílu, že se za sebe i ostatní ponižované bil jako lev a nakonec si získal respekt.

Co z toho, když neměl kam jít? Ostatní vojíni si užívali opuštěky či dovolenky s rodinou, přítelkyněmi nebo manželkami, on si nevěděl rady, co s nabytým volnem. Vyřešil to šalamounky, našel si brigádu na farmě, kde potřebovali každou ruku.

Byla to vlastně náhoda. První opuštěk, který dostal po přísaze, se neměl kam vrtnout. Ještěže vyfasoval kádečko a nějakou korunu, jinak žádné své peníze neměl. Aby zabil čas, jezdil stopem nazdařbůh sem a tam, až mu zastavil kamioňák, se kterým se dalo mluvit o všem. Tomu se vojáčka zželelo, podělil se s ním o lepší svačinu, než byly ty konzervy, které v plátěném vaku dostal... a dal mu i nějakou korunu.

„Až budeš na tom líp, tak mi vrátíš,“ mávl rukou. „Víš ty co? Jedu kolem jedné farmy, mám tam známého. Něco mě napadlo.“

Od nápadu nebylo daleko k činu, a než se Adam vrátil zpět na posádku, stačil se nejen skamarádit s řidičem, ale i domluvit si na velké farně brigádu s ubytováním v době, kdy bude opouštět na delší dobu kasárna. Když ukončil vojenskou základní službu, měl už tam nejen

dobře zajištěnou práci se slušným podnájmem, ale také přátele na život a na smrt – manželský pár, který farmu vlastnil.

Jak byl kdysi naivní, když si myslel, že si rodiče po jeho odchodu uvědomí, že mu křivdili! Stal se přesný opak. Kdykoli se snažil s nimi spojit, dostal podrážděné odpovědi, ať je zbytečně neobtěžuje, a pak už přestali reagovat úplně. Nepochyboval, že to byla Igorova práce. Přesto doufal, že se v budoucnu vše vyjasní, a nepřestal rodičům posílat přání a dárky, i když na odezvu nečekal. Nakonec však pochopil, že je definitivně ztratil.

Proto pokládal za veliké štěstí svého života, že získal přátele v podobě těch úžasných lidiček, kteří ho měli rádi. Majitelé farmy byli starší bezdětní lidé, a Adama si zamilovali pro jeho pracovitost a spolehlivost. Práce v živočišné výrobě ho pohltila natolik, že se brzy stal jejich pravou rukou. Brali ho skoro jako syna, kterého nemohli mít. A nelitovali. Vyzkoušel si všechny práce od základu a do všeho viděl. A co víc, za pár let si našetřil na vlastní bydlení. Odkoupil si od nich nepoužívanou boční část domu, kterou si sám zrekonstruoval.

V podstatě na vlastní rodinu rezignoval.

Proto byl velice překvapen, když ho po patnácti letech otec povolal domů.

6.

Alois Benecký ležel se zavřenýma očima na lůžku a přemýšlel. Teď už může jenom vzpomínat. Je to někdy osvobozující. Nemuset nic, jen čekat na to poslední.

Myslel na svou snachu Elenu. Je to moc hodná holka. Má o ni strach.

Už by se měl zabývat jenom sám sebou a přípravou nebo zvykáním si na svůj odchod, jednou nohou už je na druhé straně, ale něco ho drží, alarmuje, znepokojuje... jako by se mu v hlavě rozsvěcovala výstražná světýlka.

Částečně usínal a opět se probouzel, pak se zase na okamžik propadl do spánku...

Chtěl bych už jít! byla jeho základní myšlenka. Nebo se mu to zdálo?

„Ještě nechod!“ zjevila se mu ve snu jeho milovaná Jarka. „Všechno bylo jinak. Spletli jsme se. Musíš něčemu zabránit!“

Vztáhl k ní ruku, chtěl se zeptat, čemu... chtěl jí říct, že se na ni těší, že už tu bolest nevydrží. Co je mu po tom, co se bude dít na tomto světě, až on odejde? Ale nemohl ze sebe vydat ani hlásku. Neodcházej! prosila jeho bolavá duše, avšak Jarka se začala rozplývat.

Probudil se celý vyděšený a zchvácený, měl dojem, že se dusí, jako by mu někdo držel na obličeji polštář a tlačil a tlačil...

Úlevně vydechl, když shledal, že nikde nikdo není, jen v v mírném průvanu lehce povlávala záclona v okně. Kdo je teď v noci otevřel? A odkud se ten proud vzduchu bere?

Vtom bouchly těžké dubové dveře, až sebou škulbl. Zděšen si přiložil ruku na srdce, v jeho stavu ho už všechno strašně rozrušovalo. Připadalo mu, jako by ten sen měl pokračování. Vždyť tady se okno neotvírá, Elena ho vždy jenom na chvilku rozevře dokořán, aby pořádně vyvětrala, posedí u něj a pak ho zase zavře.

Je to všechno divné už dlouhou dobu. Dějí se nevysvětlitelné věci, a nemůže nic dělat, jak je bezmocný. Cítí se ohrožen, ale co už on? Odejít dřív by pro něj bylo vysvobození. Jeden syn ho zklamal, a co hůř, vypadá to, že i ten druhý. Nemá ho tady co držet. Ale přece jen: Elena.

Elena! myslel si s láskou.

To je přece tak hodné děvče! Ale šťastná u nás není, to poznám. I když je laskavá, i když se směje, v jejích očích je něco jako... strach? Nebo nejistota? Nevím.

Že by na ni Igor nebyl hodný? To bych do něho nikdy neřekl. Takový citlivý kluk. Nikdy s ním nebyly problémy. Možná trošku záviděl Adamovi, že byl vyšší, hezčí, a holky se na něj odjakživa jen lepily. Igor moc krásy nepobral, to je fakt. Ale já jsem taky nebyl zrovna Delon a našel jsem si úžasnou holku, která mě měla ráda. Na kráse nezáleží, když je špatný charakter, to jsem poznal na vlastní kůži bohužel. A od svého vlastního potomka.

Adam pořád něco vyváděl. Jarka ho měla raději a stále se ho zastávala, no jo... máma. Mladší dítě mají většinou maminky raději, a všechno odnášejí ty starší. I když byl Igor jen o rok dřív, Jarka mu vždycky říkala, že on má mít větší rozum. Jemu to strašně vadilo, no bodejť. Aby kolikrát od ní dostal za bráchu, to nebylo spravedlivý. Já dobře vím, jak tím Igor trpěl. Však jsem mu taky stranil já, to dá rozum.

S mojí milovanou ženou jsme měli krásný manželství a ve všem jiném jsme se shodli, ale kvůli klukům často ne, a někdy to bývalo i na ostří nože.

Ach jo! vzdychl si v duchu Alois. Jak bych byl rád s ní. Však už brzy budu. I když, kdoví, co je tam? Třeba je všechno úplně jinak.

To je ale zima! Proč je to okno otevřené? Sakra, kde je ten zvonek? Který idiot mě tady takhle nechal napospas zimě? Vždyť jsem úplně bezmocný...

Starý pán se snažil nahmatat tlačítko, kterým přivolával Elenu nebo Igora, ale nikde nebylo. Neměl sílu se naklonit a podívat se, jestli neleží na zemi. A i kdyby měl, co by mu to bylo platné? Stejně by na ně nedosáhl, a ještě by si mohl shodit na zem peřinu. Už tak dost, že mu tam spadla deka, kterou míval přikryty zimomřivé nohy.

Snažil se aspoň dle svých chabých možností pořádně zachumlat až po nos.

Pokusím se raději ještě usnout, i když nevím, jak, říkal si vztekle. Ráno jim to vytmavím!

Ale ať se snažil, jak se snažil, usnout mu nešlo. Místo toho se mu vzpomínky zase ozvaly plnou silou. Vybavil si přesně, jak se Igor vyhnul základní vojenské službě.

Vůbec se mi to nelíbilo, ale co jsem mohl dělat? Vždycky jsem říkal, že vojna dělá z kluka chlapa. Jenže kamarádi mu poradili, aby napsal na vojenskou správu dopis, že je proti jeho přesvědčení, aby vzal do ruky zbraň. A vyšlo mu to. Když to tak vezmu, on si vždycky uměl prosadit svoje. Přišel pak už jen s hotovou věcí. Místo toho měl civilní službu v nemocnici na psychiatrii... představte si to. Ale jaksi ho to tam zaujalo a začal se taky zajímat o duševní nemoci, a já nevím jakýho čerta. Co to do něj vjelo, nevím.

Byl tam rok, když šel Adam na vojnu. Jak chudinka Jarka plakala ten den! Ani mně to nebylo jedno. Jenže pak jsem nejednou našel ten dopis s tím jeho megaplánem. Myslel jsem si tenkrát, že je to nějaký krutý žert, že to snad ani není možný!

Okamžitě jsem mámě zakázal kontakty s ním, i když brečela a prosila mě. Ale když pochopila, proč... Párkrát jsem mu na ty jeho prosebné dopisy odpověděl, aby nás nechal na pokoji, že už není náš syn a podobně... a pak už ne. Taková troufalost se nám vtírat, když by nás býval nejraději utopil na lžičce vody! Však jsem to taky mámě řekl. Od té doby jen chátřala a skoro nemluvila. Myslím, že hlavně kvůli tomu šla předčasně do hrobu.

Ještěže nám aspoň Igor dělal radost. On je strašně chytrý, vždycky se líp učil a studoval na gymnáziu. Adam, který byl jen dvojkař, si

udělal střední zemědělskou, vždycky měl vztah ke zvířatům. Pak chtěl jít na veterinu. Jestli tam nakonec šel nebo ne, to mi bylo srdečně jedno. Byl už pro nás mrtvý. Proto nám bylo s mámou líto, když se Igorovi po gymplu nechtělo na vysokou. A najednou po té civilce začal... Já bych radši, kdyby šel na doktora, ale on si vybral farmacii.

„No... tak bude aspoň lékárník,“ říkali jsme si.

Byli jsme na něho strašně pyšní a rádi jsme mu to platili. A těšili jsme se...

Myslel jsem si, že mi Igor vynahrazuje to strašné zklamání, kterého jsme se dočkali od Adama. Ale teď nevím. Připadá mi jakýsi jiný a cosi mi neštymuje.

Aj... ale jsem se při tom rozčilení ve vzpomínkách zahřál, uvědomil si starý pán. Kdybych tak aspoň ještě usnul! Copak to se hodí, takhle čumákovat uprostřed noci?

Jaruško, pomoz mi, moje milá!

Snad Aloisova prosba k Jarušce doletěla, anebo byl z těch vzpomínek unavený, přece jen usnul a spal až do rána. Probudil se až za svítání, otevřel oči a nestačil se divit. Okno bylo zavřené, deku měl na nohou a zvoneček byl na svém místě. Asi se mu všechno jen zdálo.

7.

„Ááááá“

Ten strašný křik! Vyděšeně jsem se posadil vyrušený ze spánku, který konečně přišel.

„Ááááá,“ ozval se znovu ten táhlý, dlouhý výkřik. „Ááááá!“

Vyskočil jsem z postele jak na pružinách a hnal jsem se za tím zvukem. Co se to děje?

Brix venku na zahradě vyl jako pes baskervilský. I jeho znepokojovaly výkřiky uvnitř.

Na chodbě byla tma, nemohl jsem v tom šoku vůbec nahmatat vypínač, ale uviděl jsem prosvítající světlo zpod dveří na druhé straně chodby, kde kdysi býval náš klučičí pokoj. Utíkal jsem k nim, rozrazil jsem je a...

Igor zvedl hlavu. Seděl celý zpocený na pelesti široké postele a pokoušel se uklidnit zmítající se bytost na ní. Chytil ji za ruce, bránila se mu, kopala nohama...

„To je dobře, Adame, že jsi přišel,“ oddechl si. „Já už nemůžu. To je to, že jsme zapomněli na prášky. Pojď mi honem pomoci, potřebuju je do ní dostat.“

„Nie, nie!“ křičela Elena, v očích plno hrůzy. „Ja to nechcem!“

„Musíš, miláčku!“ domlouval jí Igor. „Za chvíli ti bude dobře, uvidíš.“

Adamovi mu ho v té chvíli přišlo líto. Jestli tohle prožívá často, tak se mu to peklo, které vytvářel jemu, vrací. A bude ho mít pořád.

„Podej mi támhle tu skleničku s vodou,“ požádal ho bratr. „Pomoz mi Elenu zvednout, prosím tě. A podrž mi ji pak. Posad' se za ni, tak ji nejlíp udržíš.“

Dívka byla zcela vyčerpaná marným zápasem. Vzlykala a pořád kroutila hlavou v němém protestu. Už ztrácela sílu vzdorovat křikem. Lehkou noční košilku měla celou přetočenou, pomačkanou a vyhrnutou až ke stehnům.

Adam si dobře všiml těch pěkných odhalených nožek, i toho, jak je to bráchovi hodně nemilé a snaží se jí shrnout košilku ke kolenům. Pomohl mu ji posadit, sám si sedl za ni a opřel se jí hrudí o záda, aby se znovu nepoložila. Zezadu ji chytl za paže a sevřel je těmi svými do kleští, jak to po něm Igor chtěl. Vzpouzela se, musel si ji k sobě hodně přitlačit.

Bratr násilím otevřel Eleně ústa, jednou rukou jí tam strčil tablety a druhou jí rychle přiložil ke rtům sklenici s vodou. „Nepřej si mě, jestli to nevypiješ!“ řekl výhružně a v jeho očích se objevil vražedný svit. „Dělej!“ chytl ji levou rukou brutálně za kštici.

Adam se vylekal výrazu jeho očí, cítil to třesoucí se tělo na sobě a měl dojem, že celý ten její strach a hrůza přechází na něj. Elena konečně uposlechla, se sebezapřením polykala nechtěnou tekutinu, polovina jí vytekla z úst.

„Příště to budeme muset udělat injekčně,“ zamumlal si Igor spíš pro sebe. „Takhle to nejde.“

Odložil sklenici na stůl a upřeně se díval té chudince do očí. Přímo se do nich vpíjel, a Adam si ani nechtěl představit, jak to na ni musí působit. Sám se cítil prazvláště, když měl to dráždivé ženské tělo opřeno o sebe. Ten dotyk v něm probouzel neuvěřitelné pocity. Sledoval Eleniny ruce, které se přestávaly vzpínat a pomalu ochabovaly.

„Pusť jí!“ vyštěkl najednou bratr, až se vylekal. Opatrně povolil sevření svých paží a zvedl se.

„Promiň,“ zmírnil Igor svůj tón. „Jsem úplně na dně.“

„Chápu,“ řekl Adam tiše a zůstal nehybně stát u lůžka.

Sledoval, jak se vzlykající dívka opět položila, jak jí Igor sedě v její nejtěsnější blízkosti upravuje pokrývku, chytá za ruce, hladí ji po pažích, po krku, po tvářích... odvrátil zrak, když jeho ruce sklouzly do výstřihu, připadalo mu to v této chvíli nepatřičné až morbidní. Otočil se a potichu zamířil ke dveřím.

„Už budeme hodní, že?“ skoro předl ten člověk za ním u jejich postele. „Elenka se uklidní a bude už hezky poslouchat, ano? Já si teď k ní lehnu a...“

Adam uslyšel šustivé zvuky shrnující se pokrývky, dopad těžkého těla pokládajícího se na lůžko, vrznutí dřeva, šeptavá slůvka bratra a tichý vzlyk jeho ženy.

Pomalu vycouval a cítil se trapně i nešťastně, smutně i pohoršeně.
Nevěděl, koho z nich má litovat víc.

8.

Ráno bylo ponuré a schylovalo se k dešti. Nic horšího nemohlo být. Počasí korespondovalo s jeho náladou. Dům byl tichý a spal. Nikde nebylo slyšet ani šustnutí.

Nebyl to všechno jen sen? pomyslel si Adam, když scházel ze schodů. Budu se muset podívat na tátu. Copak ho po té noci byl schopen někdo hlídat?

Z včerejšího hovoru pochopil, že táta obývá velký pokoj s kuchyňským koutem v přízemí, kde kdysi bydlela babička. Adam si na ni moc nepamatoval, protože umřela, když začal chodit do školky. Dědu - toho nepoznal vůbec. Z pokoje vedly úzké dveře do malé koupelny s vanou a záchodem a velké plus bylo, že zde byly ještě jedny prosklené dveře vedoucí na malou terásku, odkud sestupovaly kamenné schody na zahradu. Rodiče tento minibyť nechávali pro hosty.

Když se brácha oženil, táta se do něj přestěhoval a po zhoršení jeho zdravotního stavu nechal Igor předělat malou koupelnu na velký sprchový kout s umývadlem a toaletou, kam se dalo bez problémů vjet s pojízdnou koupací židlí. Do pravého rohu pokoje u dveří přibýlo úzké lůžko, kde se v případě potřeby v noci střídali, aby byli tátovi po ruce. Více však prý Elena, která jako zdravotní sestra, pracující dříve

v Žilině na ošetrovatelském úseku následné péče, měla v tomto bohaté zkušenosti.

Dům byl podsklepený a v přízemí disponoval kuchyní, obývacím pokojem, koupelnou, komorou a již zmíněným minibytem. Do všech místností vedly dveře z dlouhé předsíně, kde byly také schody do sklepa a do prvního poschodí, aby z něj pokračovaly už točitými stupni na půdu a které v patře napříč přetínala rovněž dlouhá chodba. Na každém jejím konci na protilehlé straně vedly dveře do pokojů. Vlevo se nacházel větší - bývalý dětský, který kdysi obývali oba bratři. Igor mu zůstal věrný a po svatbě si ho přizpůsobil jako manželskou ložnici. Z té původní po rodičích na pravé straně chodby se stal hostinský pokoj. Za protější stěnou byly neobývané a zanedbané místnosti, jejichž dveře byly uzamčené.

„Brzy je dám do pořádku,“ svěřil se včera Igor bratrovi. „Budou pro děti. Chtěl bych jich mít hodně. Pořád na tom pracuju. Buším do toho noc co noc,“ uchechl se.

Adamovi se ani trochu nelíbilo, jakým stylem se vyjadřoval, zdálo se mu to hrubé a svým způsobem perverzní, navíc v souvislosti s tak jemnou bytostí, jako je Elena. A ve víru pozdějších událostí už vůbec nemohl pochopit, jak může chtít bratr děti s nemocnou ženou, vždyť to může být dědičné. Nehledě na to, že pro ni může být těhotenství riskantní. Jde to vůbec při těch lécích? A pokud ano, neovlivní ty léky psychický vývoj dětí?

Já bych to na jeho místě vůbec neriskoval, říkal si v duchu. Je ten brácha vůbec normální?

Později usoudil, že Igor chce Elenu asi dětmi a neustálou péčí o ně k sobě připoutat ještě víc. Vůbec z toho neměl dobrý pocit a pořád se mu to honilo v hlavě.

I nyní na to myslel, vkrádaje se potichu směrem k otcovu pokoji přesvědčit se, zda žije a je v pořádku, když je všude jako po vymření.

Po vymření! opakoval si několikrát a při tom ho nepříjemně mrazilo po těle.

Když se přiblížil, přece jen zaslechl jakési zvuky. Dveře byly bytelné, tak jak to ve starých domech bývá. Ale jistě měly dobře namazané panty, protože ani nevrzly, když je otvíral. Třeba si s otcem promluví už teď?

Potichu nahlížel zvětšující se škvírkou. Nevšimli si ho.

„Teď se, tatínku, prosím, otočte na bok,“ zaslechl dívčí hlas se sotva znatelným slovenským přízvukem. „Hezky se chytněte té pelesti. Vydržte! Já vás umyju a namažu, ano? Tak! Vidíte, jak jste šikovný.“

S údivem shledal, že je to jeho švagrová a že vypadá zcela v pořádku, ani známka po nějaké indispozici po předchozí noci. Zručně a profesionálně ošetřovala svého tchána.

„Já jsem pod vás podsunula čistou plínku, teď se nelekněte, dám vám injekci, ano? Trošku to píchne, však to známe, že? Fajn! Jste chlapák. Počkejte, ještě to vyhodím.“

Takže se otočíme zpátky na záda... tak, správně! A ještě se natočte ke mně... výborně! A zase na záda... tady v těch místech to taky namažeme a zalepíme.“

Adam fascinován sledoval, s jakou jemností i citem Elena hovoří a dává do pořádku jeho otce... jak opatrně s ním zachází, jak bez známky odporu dává potřísňenou plenu, papírové ubrousky a použité rukavice do připraveného igelitového sáčku a jak jsou její ruce zázračné.

„Tatínku, zkuste se ještě trochu nadzvednout. Nebojte se. Já teď pod vás líc podšoupnu tu podložku, ano? Ona se nám trochu posunula. Přidržte se té hrazdičky.“

„Ty jsi tak hodná, Elenko,“ zaslechl stařecký třaslavý hlásek.

Dojetím polknul. Kam se poděl ten zvučný hlas, kterého se tak bál, když se zlobil, ale který také uměl být laskavý? Kde je ten robustní chlap? Teď vidí na posteli jen jakousi sotva dýchající lidskou hromádku.

„Hodná,“ opakoval hlásek slabě. „Ale šťastná u nás nejsi.“

„Ale som, otec,“ přešla Elena do slovenštiny, jak se jí to ještě někdy stávalo. „Ja vám teraz zájdem po jedlo. Hneď prídem, hej?“

Pohládila starého pána, otočila se a překvapeně vytřeštila kukadla na Adama, který se opíral o veřeje.